

‘Heren, eerst de neutrale ronde, en daarna vijftig rondes voor de eer en een rookworst. Handen thuis en prettige wedstrijd.’

Positie kiezen, ik moet gelijk positie kiezen, niet te ver van voren maar ergens in het midden. Wat een nerveuze kloatzakken, ze beginnen meteen al te rijden van voren, dit is nog de neutrale ronde mannen, geen Steigerung. Rustig blijven, houd je koest jongen, je krijgt ze nog wel. Alles wat ze nu op kop rijden leveren ze later weer in. Lekker mee glijden, laat die benen maar warmdraaien, meer is het niet. Rustig blijven en de koers lezen. Wat loopt die bocht makkelijk, ik moet me inhouden, mijn benen sparen, ze aan de teugels houden.

Arend was al vroeg op de baan, de dames waren nog aan het inrijden voor hun wedstrijd. De Masters1 waren vanavond pas als laatste aan de beurt, rond halfelf. Hij ging warmlopen en trok een paar korte spurtjes, om zijn hartslag even aan te jagen, de diesel warm te draaien. Thuis was hij al naar de wc geweest en moest nu alweer, apen lieten alles lopen als ze bang waren, in gevaar, maar hij was niet bang voor wat er vandaag zou komen, hij was in vorm, dit was de normale wedstrijdspanning. Ook al was het dan een veteranenwedstrijd, voor hem en de andere kerels was het menens, erop of eronder. “Hoe ouder hoe gekker, zeiden de C-rijders altijd, geef ze een blauw nummer op hun pak en ze duwen je zo de bocht uit.” Hij had in de kleedkamer zijn vaste plek gekozen, zijn schaatsen voorzichtig naast zich op het bankje gelegd en de zachte hoezen vervangen voor de beschermers. De ronding was er vorige week nog opnieuw ingezet en ze waren messcherp, hij had ze gisteravond nog geslepen. Hij trok de veters stevig aan, van de neus naar de wreef, zo strak mogelijk, even met zijn tenen wiebelend om te checken of er genoeg gevoel in bleef. Tom en de anderen waren zoals gewoonlijk luidruchtig, grappend en vol bravoure, Arend trok zich altijd een beetje terug op zichzelf. De dweil was al bijna klaar, sommigen stapten al naar buiten, klappend met hun schaatsen. Hij zuchtte diep alsof de wedstrijd nu al stond te beginnen, alsof het startschot al gegeven zou worden, hier in de kleedkamer, als een le Mans start. De rits van zijn snelpak bleef even haperen, hij voelde zijn hartslag oplopen en kloppen in zijn hals. Hij hield even zijn buik in en deed alsnog de rits dicht. Dat zou je net zien, was hij in bloedvorm en dan was zijn rits kapot.

Met inrijden kreeg hij zoals altijd een beetje tegenzin, alsof het hem opeens allemaal niet kon boeien. Hij kon ook niet echt even lekker doorrijden want hij wilde niet teveel energie verspillen door zijn benen te testen en hij wilde de anderen ook niet wijzer maken. Hoe goed hij in vorm was. Dus hij mopperde hardop tegen niemand in het bijzonder dat de baanverzorging weer eens te wensen overliet en er teveel wind stond. Maar het ijs was nat en zou het waarschijnlijk ook nog lang blijven, glij-ijs, daar kon hij met zijn techniek goed mee uit de voeten. En de wind, die kon hem niet hard genoeg zijn, hij zat dieper dan de meesten en als hij alleen weg wilde blijven was de wind zijn grootste vriend, daar moest elke rijder die naar hem toe wilde springen ook doorheen. En het zou ook afschrikwekkend zijn om kopwerk in het peloton te doen.

Waar zit iedereen? Kees zit natuurlijk zoals gebruikelijk helemaal achterin, die rijdt geen meter te veel, hij zet pas aan in de laatste ronde, in de allerlaatste bocht. Als een sluipmoordenaar. Maar hij pakt er altijd zijn punten mee. Opletten dat er niemand vanuit het vertrek ontsnapt, dat is zelfmoord maar je weet maar nooit wie er naartoe springt en of ze dan wegblijven. Ik wacht, ik moet nog wachten, de wedstrijd lezen, mijn eigen plan trekken. Daar gaat Jos. Laat die maar even gaan. Het rondenveld staat

op 38. We hebben er al twaalf op zitten. Met het peloton rijden we rondjes achtendertig-laag. Dan moet Jos zesendertigers gaan rijden, anders blijft hij nooit lang weg

Jos was een paar meter los, iedereen liet hem altijd rijden omdat hij zijn kruit altijd te vroeg verschoot en er in de tweede helft van de wedstrijd altijd af lag. Hij droeg een zwarte bril met dik zwart montuur die hij ook tijdens het schaatsen ophield. Jos kon hard doorrijden met zijn skeelerslag, maar je moest niet te dicht op hem zitten want hij schopte met zijn schaatsen naar achteren. Hij was bang om in het peloton te rijden, daarom ging hij er liever in zijn eentje vandoor had hij Arend eens verteld.

Jos rijdt bijna een halve baan vooruit. Wie oh wie gaat het dichtrijden? Het valt een beetje stil, schuif op, naar voren, je moet bij de eerste tien zitten en er dan weer tussen stappen. Ze geven geen krimp, niemand wil me er tussen laten. Zou ik zelf ook niet willen. Even geduld, iets meer meters buitenom. Bij de bocht gaat het vanzelf een beetje jojoën en dan komt er ruimte. Daar! Linker schaats ertussen, breed sporen dan tikt hij je niet onderuit. En bedankt. Krijg je nog een zetje mee uit de bocht ook. Pal achter Sjoerd van Waveren, dat is niet verkeerd. Fijne slag heeft hij, goeie valbeweging, dat kost weinig energie zo. Lekker in het wiel erachter, ik zit hier in een zetel. Dit zijn de kerels die straks in de finale tempo gaan rijden. Die geven niks meer weg. Maar ze willen ook geen gaten dicht rijden voor een ander, dan zijn ze zelf gezien. Ze weten dat ik ga, maar nog niet wanneer. Meestal op tien of negen voor het einde. Maar nu niet, dit keer niet, ik moet wachten. Dat ze denken dat ik niet goed ben vandaag. Dat de finale al bijna in zicht is, dat de sprinters zich gaan roeren. Plekje voorin zoeken, zich ertussen wurmen. Dan moet ik weg zijn, net op tijd er van tussen. Let op het rondembord, nog 27 te gaan. Waar zit Tom ergens?

Tom was zijn trainingsmaat, een oud A-rijder die er niet echt serieus meer voor trainde, maar plezier had in 'het spelletje' zoals hij het noemde, en dankzij zijn fluwelen techniek nog altijd voor de punten en het podium streed. Verder was het peloton een bonte verzameling van schaatsfanaten, uit alle rangen en standen, van bloemenman tot hartchirurg. Maar eenmaal op het ijs telde dat niet meer, daar was het gelijke monniken gelijke kappen en golden andere wetten, het recht van de sterkste, de slimste, de snelste. Het was ieder voor zich met het peloton als veilige haven. Daarin kon je jezelf in de slipstream mee laten voeren, in de zuiging van je voorganger. Verstoppertje spelen, noemde Tom dat, net zolang tot het moment daar was, van dé ontsnapping, en je kiekeboe tevoorschijn kwam en langs de meute naar voren schoof. En er voorbij.

Er zitten nog maar drie mannen voor me, zo kom ik straks al op kop. Dat is veel te vroeg. En Sjoerd stapt waarschijnlijk al opzij voor hij in de wind rijdt. Die sluwe vos. Blijf opletten dat er niemand wegspringt, om Jos terug te halen, dan gaat het hele spul erachteraan. Houdt je plek vast, blijf de bochten strak langs het randje rijden. Rondembord 16. Ik denk dat Tom het er op aan laat komen, die weet precies wanneer de slag valt. Hij zal wel in de buurt van Cees blijven hangen, die moet op een gegeven moment toch ook naar voren op gaan schuiven. Rondje zevendertig-negen. Altijd eerst andermans bordje leegeten Arend, dat is een wielerwet en dus ook schaatswet. De prijs voor de strijdlustigste rijder is een troostprijs, laat die maar aan Jos. Vandaag zou hij die zeker verdienen want hij reed nog steeds een halve baan vooruit, alleen door de wind.

Inez kon er wel eens boos om worden, hoe belangrijk 'dat schaatsen' voor hem was. Dat hij er zijn biertje voor liet staan, op zaterdag op tijd naar bed wilde en te pas en te onpas op Strava de prestaties

van zijn 'fietsvriendjes' bijhield. Dat hij er al in de zomer mee bezig was, met zijn lange fietstrainingen, ook als ze op vakantie gingen, waar dan ook, de fiets moest mee. Want anders raakte hij op achterstand, werd hij onrustig in zijn hoofd en in zijn benen en was hij niet te genieten. Dus liet Inez hem onder protest toch maar begaan. Vanavond zou hij met een rookworst thuiskomen, weliswaar geen bloemen, maar toch. En met een brede glimlach een triple schenken en met haar proosten op het leven.

Sjoerd stapt meteen mee opzij, dat dacht ik al, dan maar even op kop, de bocht door, beetje ritme verhogen en dan op t rechte eind glijden, onder de wind door, en weer afgeven bij de eerstvolgende bocht. Dat je dan toch netjes kop gedaan hebt ook. Kunnen ze daar niet over zeiken naderhand. Een kleine knik met m'n elleboog en dan is de volgende aan de beurt.

Hij kwam even iets rechterop maar er kwam niemand onder hem door rijden in de bocht. Hij had ongemerkt met zijn tempoversnelling het peloton zo'n vijftig meter achter zich gelaten, het was geeneens een verrassingsaanval geweest, hij was alleen zijn eigen ritme gaan rijden, zijn eigen slag. En een beetje dieper gaan zitten tegenwind.

Godverdegodver wat is er nou gebeurd, ik ben los, veel te vroeg, ze laten me zomaar vertrekken, ja logisch, het is zelfmoord. Waar rijdt Jos? Die rijdt nog voor me, daar kan ik dan net zo goed naar toe rijden. Rondobord 12. Kolere. Laat je benen spreken, zeggen ze. Nou, ze hebben gesproken, gefluisterd; ga er maar van tussen Arend, wij helpen je wel!

Nu hij los was kon hij telkens zijn eigen rondetijd al zien als hij in de tweede helft van de bocht reed. En de rondetijd van de eersten van het peloton zag hij dan pas weer de volgende ronde. Dus wist hij pas met terugwerkende kracht of hij wel of niet was ingelopen. Het peloton joeg als een troep hongerige hyena's op iedereen die probeerde weg te komen. Lokaas was hij, hij was pas veilig als hij eenmaal de finish gepasseerd was. Maar die was nog ver weg, heel ver weg.

Ik ben echt in vorm. Ik heb nauwelijks aangezet en het gat zo dichtgereden. Even herstellen nu achter Jos. Pas op, niet te kort erop. Hij vleugelt met zijn elleboog, hij wil dat ik al over ga nemen. Nog even niet. 'Gaaf niet, ik zit stuk.' Hij is mijn springplank, ik moet heel even blijven wachten en dan door. Blijf in je ritme, zuinig rijden. Kruip in zijn kielzog. Jos kan de bocht al bijna niet meer houden, hij draait eruit met zijn schouders. Het tempo mag niet teruglopen. Nog even, nog heel even hangen en dan in de volgende bocht er hard onderdoor. Dan is Jos gezien. Ten prooi aan het peloton. Rondobord 10. Het is nog steeds veel te vroeg. Ik heb geen keus meer, ik moet doorzetten. Rondje zesendertigstwee. Blijf ontspannen, glijden en ritme houden. Zijwaarts afzetten, vanuit je heupen, met een goeie valbeweging. Doorversnellen in de bocht en doorglijden op het rechte eind. Het gaat nog steeds makkelijk, ik heb goede benen vanavond. De beste benen van allemaal. Benen van roestvrijstaal.

Tom was na zijn eerste verbazing over de kamikaze ontsnapping van Arend zelf ook in actie gekomen. Op het moment dat Jos werd ingerekend, viel het, zoals te verwachten heel even stil. Wie zou het initiatief gaan nemen, wie ging er aan kop, wie zou Arend terug gaan rijden? Het was een risico wat Tom nam, een weloverwogen risico, hij schoof eerst met een paar lange slagen naar voren langs zij en toen versnelde hij met rake klappen de bocht in en door, met een snelheid die voor de meesten pas in de laatste ronde werd bereikt. Hij wilde het peloton niet meesleuren naar Arend, dat zou zonde zijn

van zijn inspanning en ook een klotestreek ten opzichte van Arend. Maar niemand kon of wilde hem volgen dus ook hij was los en zette de achtervolging in. Met de moed der wanhoop, dat wel, want een echte stayer was hij niet en een stuk of tien rondes pijn lijden was aan hem niet besteed. Maar Arend was al wat langer op avontuur en het kon wel eens een man-tegen-man-gevecht worden. En dat beviel hem wel want hij had een beter eindschot in de benen.

Niet omkijken, er komt een schaatser in mijn rug. Het is er maar één. Hij klapt bijna niet met zijn schaatsen, dat kan er maar één zijn. Tom. Hij knijpt even in mijn vingers op mijn rug. Hallo ik ben er. "Rijden Arie, we zijn los we hebben honderd meter!" Het spel is nu begonnen. Het spel en de knikkers. Om de knikkers. Om de eer. Maar hij heeft gelijk, natuurlijk heeft hij gelijk, we moeten samen uit de klauwen van het peloton zien te blijven. Zo lang als we kunnen. Ik geef een knik met mijn elleboog. "Ik kan nog even niet. Zit stuk," zegt Tom. Jaja. Nog acht rondes. Het peloton reed een zevenendertiger. Zijn ze achter Tom aangegaan? Wat heb ik gereden? Zesendertig drie. Dat is overhouden. Maar niet veel. Doorrijden. We moeten zo hard mogelijk door blijven rijden. Mijn linkerbeen begint moe te worden, mijn bochtbeen. Verzuring. Melkzuur. Zure melk. Blijf je concentreren.

Ze zouden er voor sprinten, Tom en Arend, voor de eindzege maar nu moesten ze eerst een pact vormen, afstand opbouwen, een verdedigingslinie van minstens een halve baan tegen het aanvallende peloton. Arend had zich vergaloppeerd, hij was veel te vroeg op avontuur gegaan, hij had in de buik van het peloton moeten blijven zitten, wachten op een kans, anderen het werk laten doen, uit de wind rijden. En hij moest Tom tijdig kwijt zien te raken, die reed een veel te snelle laatste bocht, dat zou hij niet winnen. Hij moest hem slopen, hem lossen en een kleine marge opbouwen vóór de bel van de laatste ronde. Het was nu ieder voor zich, man tegen man. Een loopgravenoorlog. Dat wist Tom ook, en hij zou koste wat het kost in de rug van Arend blijven zitten.

Mijn linkerbeen loopt vol, ik moet mijn linker schaats elke stap in de bocht in het ijs rammen. Ontspannen op het rechte eind. De verzuring de baas blijven. Technisch blijven rijden. Zijwaarts afzetten. Denk om de valbeweging. Val niet door de mand. Blijf je concentreren. Focus. Op de beweging. Niet achterom kijken. Niet terugdenken maar vooruit. De bocht om. Nog vier rondes en acht bochten en dan ben je er. Waar is Tom? Ik hoor hem niet klappen. Is hij gevallen? Teruggepakt? Niet omkijken, doorrijden! Houd je ritme vast, zet je linkerpoot stevig neer. Blijf zitten, buikspieren vast. Mijn rug, wat doet mijn rug zeer. En mijn benen, rechts gaat ook verzuren. Een wedstrijd in een wedstrijd. Tussen mijn linker- en mijn rechterbeen. Links wint van rechts. Close finish. Ik zie de staart van het peloton, achterblijvers, de rest rijdt nu vol door van voren. De sprinters roepen gaan, gaan en ze nemen hun positie in. Ik moet de staart inhalen, ik moet ze bij de staart grijpen. Een oude indianentruc. Nog vijf bochten en het laatste rechte eind. Waar is Tom?

Arend schaatste alsof zijn leven er vanaf hing. Hij mocht niet verslappen, hij moest in de pijn rijden, door de pijn heen. Hij was overmoedig geweest, alsof hij ver boven iedereen uitstak, alsof de natuurwetten van vermoeidheid en verzuring niet voor hem golden. Maar hij was gewoon een man van vlees en bloed. En daar moest hij het nu mee doen. En de jongens in het peloton natuurlijk ook, maar dat was een ongelijke strijd. Ze wisten maar al te goed wat de prijs was van een vroege ontsnapping, van al die rondjes op kop en vol in de wind. Ze kenden de pijn, de verlamme en vlamme pijn van verzuring in de benen. En ook het verlangen daar voor één keer boven uit te kunnen stijgen.

Tom is los. Hij mag niet terugkomen. Ik moet sterk zijn, niet verslappen. Hem geen hoop geven. Hoop doet leven. Ga langs de achterblijvers, hogerop, laat me er langs. Oppassen dat ze niet vallen. Ze zijn leeggereden. Aangeschoten wild. Ik rijd al naar de bel, de verlossende bel, van de hemel in de hel, ik rijd in een harnas van pijn. De finale. Het peloton slaat straks op hol. Houd vol. Ga door.

Hij stelde zich voor hoe zijn vader langs de kant stond, in die een-na-laatste bocht, hem aan te moedigen.

“Toe maar jongen!” Zijn vader was al jaren dood. Dag pa. De mensen stonden rijen dik langs de kant. Gedragen door het publiek, wat een onzin, je benen, die moesten het doen.

Ik ben sterk, sterker dan Tom en de rest, maar deze pijn is onmenselijk, ondraaglijk. Wat doe ik mezelf aan. Ik moet winnen. Ik mag het niet uit handen geven. Ik moet in de pijn, door de pijn heen, daarachter ligt de glorie. De dood of de gladiolen. Zwarte vlekken, het wordt zwart voor mijn ogen. Zwart ijs, zwarte sneeuw. Ik voel mijn benen niet meer. Rijd door, glijd door. Alles wordt zwart, aan het einde het licht. Rijd naar het licht Arend!

Ik zie de lichtjes in guirlandes langs de baan, en daar rijd ik, ik zie Arend rijden, toe maar jongen. Ik zie mezelf daar rijden, lijden, zwabberend door de laatste bocht, wild zwaaiend met mijn armen op het laatste rechte eind. Ik zie dat ik val, vlak voor de finish val ik, ik zak door mijn linkerbeen heen en val op mijn zij, ik glijd door, gelukkig, tot over de finishlijn.

Er wordt geroepen, “Je hebt het gehaald, je hebt het geflikt.”

Het peloton dendert op de finish af, Cees drukt zijn rechterschaats al voorste over de streep.

Tom is pas net uit de bocht en staat rechtop, eerst applaudisserend, en dan komt hij weer in beweging, hij roept, “Arie, Arie wat doe je nou?”

Ik zie hoe hij vol remt, zijn schaatsen dwars, het piept en snerpt over de baan.

“Arie!” Hij probeert mijn slappe lijf van het ijs te tillen. “Opstaan Arie, je hebt gewonnen klootzak!”